

Joseph Folger: na twintig jaar terug naar de basis

Toen Joseph Folger in 1994 de eerste editie van *The Promise of Mediation* voltooide, besloot zijn uitgever om de theoretische achtergrond van de transformatieve benadering achterin het boek te plaatsen.¹ Hoogst ongebruikelijk voor een wetenschappelijke publicatie, waarin de theorie doorgaans voorafgaat aan de praktische implicaties. In de tweede editie ontbrak zelfs een apart hoofdstuk over de achterliggende theorie. Waarover gaat dan die theorie en waarom staat deze in de schaduw? We vroegen het aan Joseph Folger. Twintig jaar verder ziet hij het scherper dan ooit: 'Met het wegmoffelen van de theoretische achtergrond berooft je de transformatieve benadering van haar unieke waarde ten opzichte van andere modellen voor conflicthantering.'

Door Anja Bekink en Elise Terpstra

Waarom die aarzeling om de theoretische achtergrond in de schijnwerpers te zetten; wat ligt er zo gevoelig? De transformatieve benadering stelt dat mensen morele keuzes maken in de wijze waarop zij met hun conflicten omgaan. Het woord 'morele' stuit onmiddellijk op kritische reacties in de trant van: dat gaat toch over goed en slecht gedrag? Wie bepaalt dan wat goed en slecht is? Dan ben je aan het oordelen en dat moet een mediator toch juist niet doen? Ik hoor dat niet alleen in de Verenigde Staten, in heel veel landen wordt 'moreel' geassocieerd met 'voorschrijvend' en in de context van mediation daarom afgewezen. Ik begrijp deze opvatting, maar ze gaat voorbij aan een ander uitgangspunt van de transformatieve benadering. Een aanname die dieper ligt, namelijk dat de mens van nature sociaal is, zich manifesteert in relatie tot anderen en zowel persoonlijke autonomie als constructieve interactie nastreeft.

Wat heeft dat te maken met morele keuzes?

In het vinden van de balans tussen persoonlijke autonomie en constructieve interactie ontwikkelen we een soort kader dat we gebruiken om ons gedrag in lijn te brengen met ons gevoel voor goed en slecht. Dat gebruiken we ook in conflictsituaties: gedrag dat we persoonlijk afkeuren, accepteren we niet van een ander. Dat is een morele keuze. Omdat we van nature sociaal zijn, hebben we daarnaast de diepewortelde behoefte en het vermogen om in conflictsituaties te handelen vanuit onze eigen kracht én begrip voor de ander. Die ander is namelijk net als wij.

Toch gebeurt dat lang niet altijd.

Precies. Weten waartoe de mens in staat is, betekent niet

automatisch dat wij mensen het ook kunnen of snel leren. In conflicten maken we morele keuzes en dat doen we vaak instinctief. Soms gaat dat goed, soms gaat het vreselijk mis en alles daartussenin. Als we ons echter bewust worden van onze individuele gedachten over goed en slecht en onze ervaringen in conflictsituaties, ligt de weg open naar morele groei; een belangrijk stuk in onze persoonlijke ontwikkeling. En dat is de 'transformatie' zoals bedoeld in de transformatieve benadering van conflicten.

Is het zo lastig om dat prominent in een boek te zetten?

Toen wel. Vergeet niet: in 1994 werd in *The Promise of Mediation* een nieuwe benadering van mediation geïntroduceerd en die wilden we met zoveel mogelijk mensen delen. Een eerste hoofdstuk dat veel vragen zou oproepen – want dat wisten we wel – zou de lezer demotiveren om verder te lezen. Dan zou de transformatieve benadering hoogstwaarschijnlijk een belofte blijven, terwijl het ons juist ook om de inlossing van die belofte gaat. In de tweede editie staat dan ook de praktijk centraal. Een extra focus op de theorie vonden we niet nodig. Daarvoor konden mensen ook altijd al het *Sourcebook* van het instituut raadplegen.²

En nu?

Als ik terugkijk op twintig jaar transformatieve mediation, zie ik de ontwikkeling die de benadering doormaakte. Hoe deze loskwam van papier en in de praktijk werd gebracht als nieuwe vorm van mediation en de laatste tijd ook steeds meer als manier om conflicten aan te pakken zonder mediator.³ Dan constateer ik dat transformatieve mediation niet kan bestaan zonder expliciete aandacht voor de theoretische oorsprong. Dat

de mens van nature denkt en handelt in relatie tot de ander en de mogelijkheid heeft om in zijn conflicten morele groei door te maken, is de heart and soul van de transformatieve benadering. Haal je deze eruit, dan rest een visie waarin alleen de persoonlijke behoeften en belangen van het individu centraal staan. Maar zo zit de mens in wezen niet in elkaar.

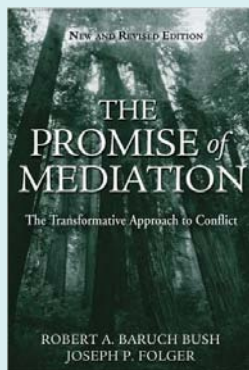
Mediators en trainers vinden het soms moeilijk om dat aan cliënten en cursisten duidelijk te maken.

Dat begrijp ik en ik snap ook dat ze om die reden wel eens over de theorie heen stappen. Iets zeggen als: ‘De theorie hierachter is nogal complex, maar waar het in de praktijk om gaat, is ...’. Dat is inherent aan de introductie van een nieuwe methode. Die wil je vanuit bevoegdheid en enthousiasme het liefst zo snel mogelijk in de praktijk brengen en verder ontwikkelen. Ik herken dat ook bij mezelf. Maar nu is het tijd om met twintig jaar kennis en ervaring terug te keren naar de basis. Te gaan staan voor wat de transformatieve benadering uniek maakt, nu en in de toekomst.

The promise of mediation

The award-winning first edition of *The Promise of Mediation* is a landmark classic that changed the field's understanding of the theory and practice of conflict intervention. That volume first articulated the ‘transformative model’ of mediation, which greatly humanized the vision of how the mediation process could help parties in conflict. In the past decade, the transformative model has proved itself and gained increasing acceptance. It is now being used in such diverse arenas as workplace, community, family, organizational, and public policy conflicts, among others.

Bron: www.transformativemediation.org.

Makkelijker gezegd dan gedaan?

Al is het niet eenvoudig, wie met de methode werkt, heeft de verantwoordelijkheid om de theoretische achtergrond uit te leggen. Iedereen vindt daar uiteindelijk zijn eigen manier voor. Juist door over de theorie te praten, eraan te twijfelen en er op het scherpst van de snede over te discussiëren. Daarom hecht ik zoveel waarde aan de momenten waarop dat gebeurt, bijvoorbeeld tijdens conferenties en trainingen. Ik ervaar dat niet als kritiek op mij of ‘mijn’ methode, maar als een proces van diepgaande samenwerking. Bedoeld om onze benadering verder te ontwikkelen en daarbij hindernissen – of misschien moet ik het wel ‘conflicten’ noemen – niet uit de weg te gaan.

Cursus

Stichting Het Transformatieve Model organiseert regelmatig trainingen over transformatieve mediation en over het omgaan met je eigen conflicten op basis van het transformatieve model. Hebt u hier belangstelling voor? Mail dan naar info@hettransformatievemodel.nl of kijk op www.hettransformatievemodel.nl.

Op 2 en 3 mei 2016 vindt in Dayton, Ohio, de internationale conferentie *New Horizons for Transformative Practice, innovating beyond mediation* plaats. Voor meer informatie zie www.transformativemediation.org/conference.

Noten

- 1 Joseph Folger is professor aan de Temple University Philadelphia en co-founder van het Institute for the Study of Conflict Transformation.
- 2 Joseph P. Folger, Robert A. Baruch Bush and Dorothy J. Dell Noce, *Transformative Mediation: a Sourcebook*, Institute for the Study of Conflict Transformation 2010.
- 3 Over de uitgangspunten en praktische toepassing van transformatieve mediation zijn in het *Tijdschrift Conflictantering* 2014, nr. 3 twee artikelen verschenen: *Conflictantering, hoe werkt dat?* door Charlotte Siewertsz van Reesema, en *De belofte van mediation*, een interview met Joseph P. Folger door Anja Bekink en Elise Terpstra.

Over de auteurs

Anja Bekink is transformatief mediator. Zij is opgeleid door Carol Bloom en Joseph Folger. Daarnaast werkt zij als interim manager, projectleider en coach. Zij is bestuurslid van de Stichting Het Transformatieve Model, een van de leden van de Denktank Transformatieve Mediation en voorzitter van de Vereniging van mediators in de gezondheidszorg.

Elise Terpstra studeerde Nederlandse taal- en letterkunde aan de Universiteit van Amsterdam. Zij is tekstschrijver en trainer en als docent communicatie verbonden aan de Hogeschool van Amsterdam.